

Hem?irelikte Nezaketsizlik Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Hem?irelikte Nezaketsizlik Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22950>

Özet

Hem?irelikte Nezaketsizlik Ölçe?i, sa?i?k hizmetleri ortamlar?nda giderek artan bir sorun haline gelen i?yeri nezaketsizli?ini, özellikle de hem?irelik profesyonellerinin deneyimledi?i nezaketsiz davran??lar? ölçmek amac?yla geli?tirilmis? bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, orijinal bir yap?n?n Türkçe diline uyarlanmas? çal??mas? sonucunda kullan?ma sunulmuştur. Ölçe?in temel amac?, hem?irelerin maruz kald??? sayg?s?s, kaba veya sald?rgan **nezaketsizlik** davran??lar?n?n s?kl???n? ve yo?unlu?unu belirleyerek, bu davran??lar?n **psikolojik stres**, i? tatmini ve tükenmi?lik üzerindeki etkilerini ara?t?rmac?lara sunmaktır.

Ölçe?in Türkçe uyarlama çal??mas? Ezgi Bolat taraf?ndan 2018 y?l?nda gerçe?letirilmis? olup, bu çal??ma hem?irelik alan?ndaki nezaketsizlik olgusunun Türkiye ba?lam?nda geçerli ve güvenilir bir ?ekilde de?erlendirilmesine olanak tan?maktadır. Bu tür araçlar, sa?i?k kurumlar?nda daha sa?i?kl? ve destekleyici bir çal??ma ortam? olu?turulmas? için kan?ta dayal? müdahalelerin geli?tirilmesinde kritik rol oynamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Hem?irelik, Nezaketsizlik, ??yeri ?iddeti, Psikometrik Ölçek, Uyarlama, **Psikolojik Test**, Sa?i?k Bilimleri.

Yazarlar

Ezgi BOLAT

Amaç

Hem?irelikte Nezaketsizlik Ölçe?i'nin temel amac?, hem?irelik mesle?ini icra eden bireylerin çal??ma ortamlar?nda kar??la?t?klar? nezaketsiz davran??lar?n düzeyini ve türünü saptamaktır. Bu davran??lar genellikle dü?ük yo?unluklu, belirsiz ve normlar? ihlal eden, ancak yasal olarak ?iddet say?lmayan eylemleri kapsar. Ölçek, bu tür olumsuz etkile?imlerin ölçülmesine odaklanarak, kurumsal düzeyde bu sorunun ciddiyetini ortaya koymay? hedefler.

Ölçe?in **uyarlama** çal??mas?n?n spesifik amac? ise, orijinal dildeki ölçe?in kültürel ve dilsel olarak Türk kültürüne uygunlu?unu test etmek ve psikometrik özelliklerinin (geçerlik ve güvenilirlik) Türkiye örnekleminde de korundu?unu kan?tlamaktır. Bu sayede, Türkiye'deki hem?irelik ara?t?rmalar?nda standart ve kar??la?t?r?labilir veriler elde edilmesi sa?lanm??tır.

Yap? (Ölçülen Yap?)

Ölçek, psikolojide ve örgütsel davranışta önemli bir yere sahip olan "İşyeri Nezaketsizliği" (Workplace Incivility) yapısını ölçmektedir. Bu yapı, işyerinde başkalarına karşı saygısızlık, kabalık veya küçümseme gösteren, ancak fiziksel şiddet veya yolum psikolojik taciz düzeyine ulaşmayan davranışlar ifade eder. Hemşirelik bağlamında bu, genellikle meslektaşlar, yöneticiler veya hastalar/hasta yakınları tarafından sergilenen göz devirme, söz kesme, görmezden gelme, dedikodu yapma veya yardım taleplerini kasıtlı olarak geciktirme gibi davranışlar içerir.

Ölçülen bu yapı, bireylerin işyeri refahını, motivasyonunu ve nihayetinde hasta bakım kalitesini olumsuz yönde etkilediği için kritik öneme sahiptir. Ölçek, bu yapıya farklı boyutları (örneğin, sözel nezaketsizlik, sosyal dışlama) ayrı ayrı olarak daha detaylı analiz imkanı sunmayı amaçlamaktadır.

Geçerlik

Hemşirelikte Nezaketsizlik Ölçeği'nin Türkçe **geçerlik** çalışması, Celal Bayar Üniversitesi'nde tamamlanan yüksek lisans tezi kapsamında detaylı olarak incelenmiştir. Uyarlama çalışmaları sırasında geçerlik, genellikle dilsel geçerlik, kapsam geçerliği ve yapı geçerliği olmak üzere üç ana başlıkta ele alınmıştır.

Yapı geçerliğini sağlamak amacıyla, ölçeğin orijinal faktör yapısını Türkçe örnekleme de doğrulanmış doğrulanmadığı araştırılmıştır. Bu süreçte genellikle Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yöntemleri kullanılarak, ölçek maddelerinin ölçmeyi amaçladığı teorik yapıya uygunlukları istatistiksel olarak test edilmiştir. Tez çalışması, ölçeğin Türkçe formunun hemşirelik ortamındaki nezaketsizlik yapısına bağlı bir şekilde temsil ettiğini göstermiştir, ancak detaylı geçerlik katsayıları (örneğin, uyum indeksleri) tezin tam metninde yer almamaktadır.

Güvenirlilik

Ölçeğin Türkçe uyarlamasının **güvenirlilik** analizleri, ölçeğin zaman içinde tutarlı sonuçlar verip vermediğini ve iç tutarlılığını değerlendirilmesini amaçlamıştır. Güvenirlilik çalışmaları sırasında en yaygın kullanılan yöntem, ölçeğin iç tutarlılığını ölçen Cronbach Alfa katsayısını hesaplamasıdır. Yüksek bir Cronbach Alfa değeri, ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir.

Uyarlama çalışmaları sırasında, ölçeğin genel Cronbach Alfa değerinin kabul edilebilir düzeyde (genellikle 0.70 ve üzeri) olduğu varsayılmaktadır. Ek olarak, ölçeğin alt boyutlarının güvenirlilik katsayıları da ayrı ayrı incelenmiş olabilir. Güvenirliğin diğer bir yönü olan test-tekrar test güvenirliliği (zamana bağlı kararlılık) de, belirli bir zaman aralığıyla aynı örneklem üzerinde uygulanarak ölçeğin kararlılığını doğrulamak için kullanılabilmektedir.

Faktör Analizi

Hemşirelikte Nezaketsizlik Ölçeği'nin faktör yapısının Türkçe örnekleme incelenmesi, uyarlama çalışmasının en kritik amaçlarından biridir. Yapılan **Faktör Analizi**, ölçeğin orijinal olarak birden fazla alt boyutu içerip içermediğini ve bu boyutların Türk hemşirelik popülasyonunda da geçerliliğini koruyup korumadığını belirlemiştir.

Ezgi Bolat'ın çalışmasında, genellikle Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılarak, orijinal ölçeğin faktör yükleri ve model uyum indeksleri incelenmiştir. DFA sonuçları, ölçeğin teorik yapısının (örneğin, iki veya üç faktörlü bir yapı) Türkiye'deki verilerle ne kadar örtüştüğünü gösterir. Başarılı bir faktör analizi, ölçeğin yapısal geçerliliğinin kültürel sınırlar ötesinde de korunduğunu teyit eder.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Orijinal ölçeğin formatına uygun olarak, genellikle 5'li veya 6'lı Likert tipi derecelendirme (örneğin, "Hiçbir zaman"dan "Her zaman"a) kullanılmaktadır. Ancak, kaynakta kesin bilgi verilmemiştir.

Language Available: Türkçe

Population Group: Hemşireler ve sağlık hizmetleri çalışanları.

Age Group: Yetişkin (Çalışan) Popülasyon.

Population Details: Türkiye'deki çeşitli hastanelerde görev yapan hemşireler. Uyarlama çalışmasının örnekleme, genellikle bir üniversite hastanesi veya birden fazla sağlık kuruluşundan toplanmıştır.

Test Methodology: Öz Bildirim Ölçeği. Katılımcılar, kendilerine yöneltilen nezaketsizlik davranışlarına ne sıklıkla maruz kaldıklarını belirtirler.

Anahtar Kelimeler

Hemşirelik, Nezaketsizlik, İşyeri Stresi, Tükenmişlik, Psikometrik Özellikler, Cronbach Alfa, **Celal Bayar Üniversitesi**.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut değildir.

Affiliation Email addresses: Ezgi BOLAT (Yüksek Lisans Tezi sırasında Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü'ne bağlıdır).

Correspondence Address: bezgi@yahoo.com

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin adaptasyon çalışması Ezgi Bolat tarafından 2018 yılında tamamlanmıştır. Ölçeğin kullanımı için gerekli yasal izinler, genellikle orijinal ölçeğin telif hakkı sahiplerinden alınmak zorundadır. Türkçe formunun kullanımı için ise öncelikle sorumlu yazar Ezgi Bolat ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Ticari kullanım ücreti hakkında bilgi mevcut değildir.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [hemsirelikte-nezaketsizlik-olceginin-turkce-gecerlik-ve-guvenirlik-calismasi-toad.pdf](https://www.arabpsychology.com/wp-content/uploads/2018/05/hemsirelikte-nezaketsizlik-olceginin-turkce-gecerlik-ve-guvenirlik-calismasi-toad.pdf)

Kaynakça

Bolat, E. (2018). *Hemşirelikte nezaketsizlik ölçeğinin Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışması* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Celal Bayar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Manisa.

Hemşirelikte Nezaketsizlik Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır. Maddelerin tam metni için Ezgi Bolat tarafından hazırlanan 2018 tarihli yüksek lisans tezine başvurulması gerekmektedir.